

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: ~

Cím: *A Modern színpad művészi egyénisége.*

Forrás: *Budapesti Hírlap*

Bp.

1916. II. 17.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztalozás

Tárgy

792

Hely

Modern Színpad

Idő

"1916"

Személy

Helyszám

A Modern Színpad művészi egyénisége.

Uj hajlékának megnyitásakor kellett volna elmondanunk a *Modern Színpadról* azt a néhány megfigyelésünket, a mely itt alább következik. Am sem a hely, sem a késő éjszakai óra, a melyben a gála-műsor véget ért, nem kedvezett a részletező írásnak, nem szolgált jó alkalommal arra, hogy az érdekes, főként kedves és finom új színház művészi karakterét a magunk megértése és látása szerint megrajzoliuk s elemezzük. Ezt az adósságot óhajtjuk leróni most, a mikor másodikban vesszük sorra *Bárdos dr. színházának* megnyitó műsorát, a mely egyben, — ha jól nézzük — minlégy programbeszéde is a népszerű művészi intézetnek.

Kezdjük azzal, a mit a légfontosabbnak vélünk: ez a bájos, nemes művi színház nem az *Andrássy-uti* kabaré, a melytől külsőségeiben is nagyon, de lényegében még inkább különbözik. *Bárdos Artúr*, a mikor a kitűnő *Medgyaszay Vilmától* átvette a kabarét, nem adott programot, nyilván azért, mert a színházi közönségnek nem jó programra, hanem jó színházra, jó színészekre, jó előadásra, jó szerzőkre van szüksége. Ha mindez jó, akkor a művészi elv, a jelszó, a cél akár rossz is lehet, a közönségnek az ilyen teoretikus színházigazgatás föltötte kö-zömbös.

A mit a *Modern Színpad* nyújt, meggyőződésünk szerint nemcsak jó, de — tökéletes. A magyar, vagy pontosabban: a budapesti színházi viszonyok között ebben a nemből ennél művészibbet, érdekesebbet senki nem nyújthatna, de talán ennek a színpadi technikának, a melyet bátran a színművészet *kis-plasztikájának* nevezhetnénk, — Európa bármely nagyvárosában sincs különb képviselője

Hogy ez ilyenformán legyen, kell hozzá a mi dus tehetség-termelésünk, a mely mindenüvé bőven ontja a nagyszerű erőket és kell hozzá, hogy *nagy* színház nélkül álljon olyan színpadi szakértőnk, a milyen *Bárdos Artúr*. A *Modern Színpad* gárdája önmagában nevezetes, nagy érték, a mint értékes önmagában az arany, a gyöngy, a gyémánt. De hogy ötvös-művészeti remek legyen belőle, ahhoz mellőzhetetlen a kiváló ötvös keze: ez *Bárdos dr. a Modern Színpad* együttesében.

A keze nyomát megérezni minden kicsi részleten, de fellünnön érezni a nagy egészen is. A régi kabaréból — lassan és gyengéden — kiirtotta az üres ügyeskedést, a felszínes trükköt s a mi a legértékesebb siker: kiirtotta az érzékcsiklandozás, a vaskos pikantéria, a trágárság minden nyomát. Eből elég sok volt a régi kabarében, dalainak, kupléinak általában ez volt a stílusa s ennek — szerencsére — emléke sincsen immár. Nem hinnők, hogy ez a jelenség véletlen. A most esténként leforgó műsor tizennégy számában valahol elhelyezkedett volna egy-két borsszem, ha tudatos kézzel nem mentesítik az efféle fűszertől az egész műsort.

A közönség viselkedése arra vall, hogy a pikantéria helyett sokszoros örömmel veszi a finom, művészi elmésséget, az ötletet, az irodalmi bátorságot, a tartalmat, a gondolatot. S a mit ezekkel az erényekkel nyújtani lehet, azt pazarul, bőségesen nyújtja a *Modern Színpad* friss műsora. *Herczeg Ferenc* egyfelvonásos színműve tökéletes mintája az efféle színpadi alkotásnak: szűk korlátok között, tömör formában az egész író adja, mesemondó fantáziájával, gyönyörű magyar szókincsével, humorával, ötletességével és felsőbbrendű szatirájával együtt. *Karolina* hercegnő, a kinek szenvedelme a betegápolás, az írói alkotó merészségnek megragadó pél-

dája. A kis darab előadása, rendezése, valamennyi színésze oly tökéletes, hogy ha történetesen az ország első színpadán kapjuk ezt a finom színházi ötvösmunkát, akkor sem várhattuk volna különbnek.

A műsor másik befejezettebb alkotása, *Emőd Tamás* kis színműve, a *Julcsa, Juliette*, szintén igen élvezetes szám, de az élvezetet csaknem egészében a rendezőnek köszönjük. A kis darab irodalmi tekintetben gyenge, vézna, a dus, ötletben gazdag rendezés alatt szinte roskadozik. Mégis szép az egész, mert nem törődünk a gyenge, hamis tirádákkal és élvezzük a tökéletes színházi technika önmagában is élvezetes finomságait. És elben a kis darabban szerepel együtt *Medgyaszay* és *Rózsahegy*, a színház két nagy büszkesége, a ki felsőbbrendű művészetével minden alkalommal elragadja a közönséget.

A rendezés finomsága, a színészi készség az író tehetsége kifogásolhatatlan összhangba olvad *Villányi Andor* apró jeleneténél, a melynek egyetlen hibája, hogy oly kurta, alig kezdődik, már is vége, egyetlen szép akkord, a melyet rutinos kéz zendített meg a hangszerén, de mindjárt abba is hagvott. A közönség azonban élvezi a finom minialtűrt.

Gábor Andor, a kit a nagy termékenység nem tesz sekélyessé, vállalja a humor, a nevetetés föl- adatát. Mindig sikerül neki, mindössze a mértékben van olykor különbség. És néha túlságosan messzire megy a szójátzásban, de sohasem annyira, hogy a szavak ötlet hiány zsonganának. Nem szabad említés nélkül maradnia *Harsányi Zsolt*nak, a ki szintén nem egyenletes, néha nagyszerű, de sohasem köz-napi, vagy éppen közönséges. Föltötte kedves talen-tuma a *Modern Színpadnak* *Lovászy Károly*, a ki-nek a csillagokról írott verse határozott nyeresége

a magyar költészetnek. *Békeffy* László a groteszk tréfa világában kettős szerepet játszik: szerző és színész és mindkét minőségében elsőrangú.

A színészekről külön tanulmányt kellene írni: sajnos, nem lehet. *Medgyaszay* Vilma végleg kiforrott és erejével, hallatlan finomságával, csodás jellemző készségével, dalművészetével, arcjátékának szobrászi drámaiságával kábitóan hat a közönségre. Rendkívüli lendülettel emelkedik *Hollós* Rózsi, a ki megjelenésének és előadásának artisztikusságával szinte lenyűgöző jelenség. *Mészáros* Giza, a kit két szerepben is látunk, diadalmasan vonult be a Modern Színpad együttesébe. Sejtjük, hogy közelébb megtétezi mai kettős, nagy sikerét. *Lukács* Sári a csiszolt dalművészet, *Kökény* Ilona a rutinos dalmondás eszközeivel szerzi a tapsot és a népszerűséget, a melyben megosztózik velük *Nagy* Margit, a színház igen kedves és tehetséges ifju tagja.

A színészek egytől-egyig kitűnőek. *Vendrey* bámulatos a bihari, prépost szerepében. *Bánóczy* viszont egy osztrák generális alakját idézi élénk megdöbbenő hűséggel. . . *Boross*, *Sajó*, *Gellért*, *Uray*, *Ross* egytől-egyig kitűnőek. Sajnos, a vége beszámolónknak az, hogy terünk most is hamarabb fogyott el mondánivalónknál.